

نشریه تازه های اطلاع رسانی و مهارت های اطلاع مانی مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

شماره ۴۱- پاییز ۱۳۹۴ - ISSN: 1684-7989

صاحب امتیاز..... مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی
سردبیر دکتر زهره عباسی

در این شماره می خوانید:

سرمقاله: به یادبود بانوی کتابداری ایران (دکتر زهره عباسی)

برای مهربانوی کتابداری ایران (فاطمه هراتیان)

دایره المعارف ۹ جلدی لاتین علوم اجتماعی ایران (محبوبه آستانه)

گزارش شلف خوانی بخش نشریات کتابخانه (فرزانه فرجامی)

افزایش اطلاعات عمومی کاربران فضای مجازی: امنیت سایبری (معصومه صالحفر)

ابر داده و کاربرد آن در بازیابی اطلاعات (مریم رفیع)

به یادبود بانوی کتابداری ایران

پوران‌دخت سلطانی، متولد ۱۳۱۰، و از پایه‌گذاران دانش کتابداری در ایران بود. او برنده جایزه ترویج علم ایران از جانب انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی بود. خانم سلطانی به واقع از سرمایه‌های فرهنگی کشور ما هستند، سرمایه‌هایی که با هیچ سرمایه دیگری قابل قیاس نخواهند بود؛ چرا که به بقای فرهنگ ایرانی و اسلامی کمک کرده‌اند. وی بعد از نیم قرن تلاش در این حوزه سرانجام در آبان‌ماه ۱۳۹۴ جهان هستی را وداع گفت. پوری سلطانی در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی بی‌تردید شخصیتی یگانه و منحصر به فرد چه در ایران و چه در جهان بود و نقش مهمی در حوزه حرفه‌ای خود داشت. به طوری که نقش مهم و اثرگذار او در این بزنگاه تاریخی که دوره تحول کتابداری در ایران بوده، غیر قابل انکار است. همانگونه که کامران فانی یکی دیگر از بزرگان رشته کتابداری در بزرگداشت پوری گفت "هر رشته‌ای نیاز به چهره‌ای اسطوره‌ای چون ایشان دارد، چهره‌ای که همه بتوانند از او الگو بگیرند و به او اقتدا کنند". کتابخانه ملی ایران با خدمات گسترده‌ای که ارائه می‌دهد، آفریده زحمات خانم سلطانی بوده و اگر همت و پشتکار ایشان نبود، کتابخانه ملی هرگز به جایگاه واقعی خود نمی‌رسید. کامران فانی در مراسم تشییع پیکر این بانوی فرهیخته گفت: "کتابخانه ملی خانه اصلی پوری سلطانی بوده و خواهد بود؛ به همین دلیل بود که وقتی خانه نشین شد و ارتباط خود را با کتابخانه ملی کمرنگ دید، به شدت فرو ریخت. ایشان نه فقط نزد کتابداران، بلکه نزد شیفتگان فرهنگ این مملکت شناخته شده بودند و خاطره مهرآمیز ایشان همواره در دل و جان ما پایدار خواهد ماند.

نورالله مرادی، از پیشکسوتان کتابداری ایران نیز در این مراسم درباره ویژگی‌های شخصیتی مرحوم سلطانی گفت: ایشان شخصی بسیار عملگرا چه در زندگی شخصی و چه در زندگی کاری خود بود. اگرچه به مسائل نظری کتابداری احاطه کاملی داشتند، اما در کار، خیلی دنبال مسائل نظری نبودند و با همین روش به کمک دوستان، آشنایان و همکارانشان، خدماتی را ارائه دادند که منشأ تحولات عظیمی در خدمات فنی و سازماندهی حوزه کتابداری بوده است. ابراهیم عمرانی در متن زیبایی که برایش نوشته بود جمله‌ای بسیار تاثیرگذار دارد: "پوری برای ضریب تأثیر و ضریب نیم عمر کار نکرد، او برای حل مسئله کار کرد و همه کارهایی را که در دست گرفت مسئله محور بود نه ارتقاء محور و راز ماندگاری و جاودانگی آثار پوری سلطانی در همین نهفته است. او هرگز به ارتقاء خود حتی یک لحظه فکر نکرد، تنها فکر او ارتقاء کتابداران ایران و ارتقا کتابداری ایران و بس."

امیدواریم بتوانیم قدردان زحمات زندگان باشیم و قدردانی از این بزرگان را در زمان حیاتشان به جا بیاوریم.

برای

مهربانان

کتابداری ایران^۱

دلم می‌خواست در مراسم باشم که به همه تسلیت بگویم، اگر بودم بدون تردید خیلی‌ها را می‌شناختم، فرهیختگانی که یا اهل کتابند و یا کتابدار.

اصلاً در ایران هر کسی در این حرفه قدم گذاشته و بگذارد با ایشان آشناست، و فرهنگ دوستان و اهالی کتاب هم همینطور.

بعد از رفتن هر مادری فرزندان بی‌تابی می‌کنند و جای خالی‌اش را در گوشه گوشه خانه حس می‌کنند. اما من سراغ تو را از کدامین کتابخانه این سرزمین بگیرم؟ کتابخانه ملی؟ یا تک تک کتابخانه‌های دیگر؟ و فرزندان؟ من و... همه حرفه‌مندانی که نگاه مادرانه به تو دارند؟

ببخشید که تو خطابت می‌کنم شاید به خاطر قرابتی است که حس می‌کنم.

من برایت مویه نخواهم کرد مادر، تو آنگونه زیسته‌ای که نه تنها برایت افسوس نخواهم خورد، که یاد و نامت را سربلند و با افتخار نقل خواهیم کرد. و اما این آهی که می‌کشم فقط از سر دلتنگی است. یادم نمی‌رود آن روز را که استادم مرحوم دکتر آزاد در مراسم بزرگداشتش دستمالی بر

رسم است بعد از وفات عزیزی از یک خانواده به بستگان درجه یک او تسلیت بگویند.

به همسر به فرزندان، به خانواده و بستگان، دلم می‌خواست می‌توانستم در مراسم مهربانوی بزرگ کتابداری ایران شرکت داشته باشم که نتوانستم، که برایم میسر نبود.

دلم می‌خواست به تک تک اعضای خانواده‌اش بگویم که ایشان برای ما، برای تک تک ما چقدر بزرگ و ارزشمند بوده،

دلم می‌خواست قبل از به خاک سپردنش آهسته در گوشش می‌گفتم با اطمینان خاطر برو و آرام باش تو آنقدر قدم‌های محکم و بزرگی برداشته‌ای که اینجا قدمهایت نلرزد.

می‌دانم برای رفتن اشتیاق داری، تو سالهاست که با هر نفس برای رسیدن به عشقی که همه عمر به پایش نشسته‌ای لحظه‌ها را شمرده‌ای.

دلم می‌خواست بگویم من اولین واژه‌ای که در زندگی یاد گرفتم نام "مادرم" بود و اولین واژه‌ای که در زندگی حرفه‌ایم یاد گرفتم نام "نازنین تو" بود.

۱- فاطمه هراتیان، کارشناس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی

دستان شما انداخت و در مقابل شما خم شد و
 تو تا زمانی که پایاهایت توان راه رفتن داشتن
 هر روز راه کتابخانه ملی را در پیش گرفتی حتی
 زمانی که کسالت داشتی، آنقدر که دوستان و
 دوستارانت نگران حالت شدند و توصیه به
 استراحت کردند

ولی انگار کارهایی را باید انجام می دادی که
 ناتمام ماند...

کتابخانه ملی ایران برای همیشه بوی عطر شما
 را در ذهن خواهد سپرد. و کتابداران نسل به نسل
 نام شما را به عنوان اسطوره ای که همه عمرش
 راصرف کتاب و کتابداری این آب و خاک کرد به
 هم خواهند گفت

بوسه بر دستان پر مهتران زد.
 خدایا شکوه نمی کنم، که به تعبیر قرآن این
 تقدیر همه مخلوقات توست
 ولی از تو میخوایم به تعداد دفعاتی که به نیت
 خدمت قلم، و قدم برداشته که سراسر عمرش بود
 رحمت و آرامش برایش رقم بزنی
 و اما
 نازنین من
 پراکنده گویی هایم را ببخش
 تو را به فرشتگان الهی می سپارم
 آرامش ابدی گوارایت

دایره‌المعارف لاتین ۹ جلدی علوم اجتماعه^{۱*}

(ویرایش دوم، سال ۲۰۰۸)

ساختار کلی

این دایره‌المعارف در نه جلد و به زبان انگلیسی و توسط انتشارات Macmillan Reference USA به طبع رسیده است.

ساختار و شیوه تنظیم محتوای آن الفبایی می‌باشد. گستره موضوعی اثر، شامل کلیه موضوعات علوم اجتماعی مانند انسان‌شناسی، روانشناسی، جامعه‌شناسی، باستان‌شناسی، هنر، فرهنگ، رسانه، جمعیت‌شناسی، تاریخ، اقتصاد، جغرافیا، فلسفه علم، علوم سیاسی، حقوق و روابط بین‌الملل و نیز روش‌شناسی^۲ است. راه‌های دستیابی به محتوای اثر شامل فهرست مندرجات کلی در صفحه چهار (IV) و صفحه پنج (V)، نظم الفبایی منطقی، فهرست مقالات ارائه شده در جلد اول از صفحه هفده (XVII) تا صفحه چهل و سه (XLIII) و نیز رئوس موضوعی آورده شده در این مجلد از صفحه یکصد و بیست و سه (CXXIII) تا صفحه یکصد و پنجاه و هفت (CLVII) که دسترسی به موضوعات مرتبط را نیز آسان می‌کند و در نهایت از طریق نمایه ارجاعی جلد نهم در این دایره‌المعارف می‌توان به محتوای اثر دست یافت.

در این نمایه شماره صفحات برجسته شده به مدخل اصلی موضوعی، شماره صفحاتی که مایل نوشته شده به تصاویر و شکل‌ها و نیز شماره صفحاتی که با حرف t دنبال می‌شوند به جدول در آن صفحه ارجاع شده، اشاره دارد. همچنین برای دستیابی به کلیه منابع بهره‌گرفته شده از آنها در این دایره‌المعارف می‌توان از کتابشناسی مبسوطی که در مجلد نهم از صفحه ۱۸۵ تا صفحه ۲۰۶ ارائه شده، استفاده نمود. این کتابشناسی کلیه منابع منتشره شده در حوزه علوم اجتماعی از دهه ۱۹۶۰ به بعد را شامل می‌شود. برای دستیابی به نویسندگان مقالات و همکارانی که در نگارش مقاله‌های موجود در آن نقش داشته‌اند، در مجلد اول همراه با اطلاعات کامل آنها شامل درجه دانشگاهی، گروه آموزشی، دانشگاه و

* محبوبه فراش‌باشی آستانه، کارشناس ارشد مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی

1. International Encyclopedia of the Social Sciences (IESS)
2. Methodology

عنوان مدخل تدوین شده توسط آن نویسنده از صفحه چهل و پنج (XLV) تا صفحه یکصد و بیست و دو (CXXII) قابل دستیابی است.

ساختار تفصیلی

مجلد اول این اثر با صفحه عنوان آغاز می‌شود. در صفحه پنج (V) هیات تحریریه آمده است. سردبیر اثر دکتر دریتی^۱ استاد، محقق و اقتصاددان دانشگاه دوک است. وی استاد علوم و هنرهای مطالعات سیاسی ملی و نیز محقق مطالعات اقتصادی و قومی و نژادی است.

به طور کلی اعضای هیات تحریریه که در صفحه هفت (VII) این جلد به آنها اشاره شده شامل دو نفر سرویراستار، ده نفر هیات تحریریه اصلی، هفت نفر هیات تحریریه دستیار، سه نفر پشتیبان فنی تحریریه، هجده نفر ویراستار نسخه‌های خطی، چهار نفر بازخوان قبل از ارسال به چاپ، شرکت جان و روترز به عنوان نمایه‌ساز اثر و سایر افراد همکار آورده شده است.

در صفحه هفت (VII) فهرست سایر اعضای همکار در تولید اثر آمده است. در صفحه نه (IX) نیز فهرست مندرجات اثر در نه جلد دایره المعارف قابل مشاهده است.

در اینجا به مقدمه، فهرست مقالات، فهرست همکاران، رئوس مطالب موضوعی^۲، و حرف A-C (از سقط جنین تا ناهنجاری‌های شناختی) آمده است.

مجلد دوم از حرف CO-ET را دربر گرفته است.

در مجلد سوم حرف ET-IN را شامل می‌شود و در مجلد چهارم حروف IN-MA را پوشش می‌دهد.

مجلد پنجم نیز مقالاتی که با حروف MA-NY آغاز می‌شوند را آورده است.

در مجلد ششم، حروف O-Q را مشاهده می‌کنیم.

محتویات مجلد هفتم در صفحه بعد یعنی صفحه ده (X) ارائه شده است. این جلد شامل حروف R-SO می‌گردد.

در مجلد هشتم نیز مقالاتی که با حروف SO-V شروع می‌شوند، آمده است.

در نهایت مجلد نهم شامل حروف W-Z می‌گردد که در مقابل آن شماره صفحه یک دیده می‌شود و تا صفحه ۱۸۵ این جلد ادامه می‌یابد. در همین جلد نهم، کتابشناسی مبسوطی^۳ از صفحه ۱۸۵ به بعد آورده شده است و در نهایت نمایه اثر از صفحه ۲۰۷ جلد نهم آغاز می‌شود.

1. William A. Darity, Jr.
2. Thematic Outline
3. Annotated Bibliography

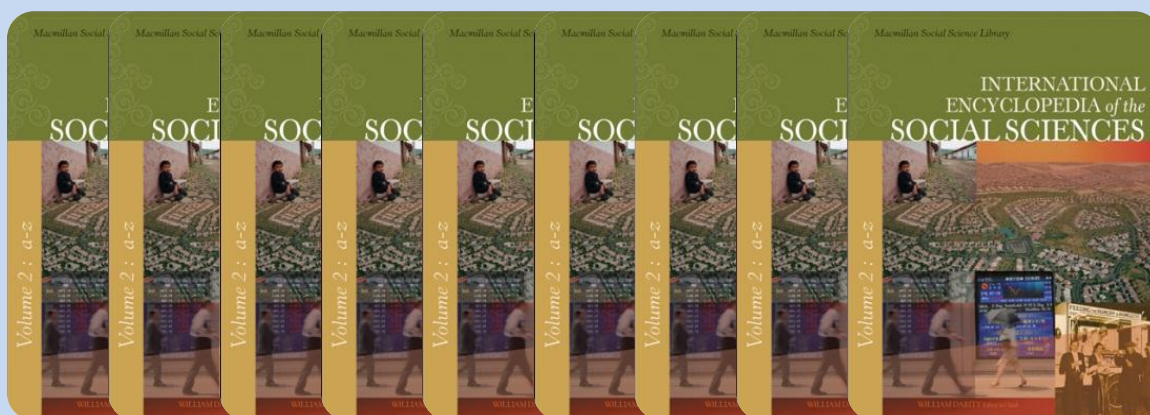
مقدمه اثر از صفحه یازده (XI) شروع شده و تا صفحه شانزده (XVI) ادامه یافته است. در این مقدمه، به طور مبسوط و مشروح به شیوه خلق اثر از زمان اولین ویرایش آن در سال ۱۹۶۸ پرداخته شده است. در صفحه دوازده (XII) به آنچه در ویرایش جدید آمده و تازه و نو محسوب می‌شود، پرداخته شده است. در صفحه سیزده (XIII) به بخشی از مقدمه ویرایش ۱۹۶۸ اثر که سرویراستار آن دیوید سیلز بوده اشاره شده است. همچنین در این صفحه به اینکه مدخل‌های ویرایش دوم IESS نسخه نهایی مقالات هستند و هر کدام توسط نویسندگان یا نویسندگان آن امضا شده‌اند، پرداخته شده است. در انتها دکتر دریتی از کلیه کسانی که در تالیف اثر به نوعی نقش داشته‌اند و نیز از همسر و پسرانش که در فرایند طولانی اثر صبر و شکیبایی نشان داده‌اند قدردانی کرده است. این مقدمه در پنجم سپتامبر ۲۰۰۷ نگاشته شده است.

فهرست کلیه مداخل از حرف A-Z نیز از صفحه هفده (XVII) تا صفحه چهل و سه (XLIII) آورده شده است. همچنین از صفحه چهل و پنج (XLV) تا صفحه یکصد و بیست و دو (CXXII) به کلیه همکاران اثر و دانشگاه محل خدمت و رشته تحصیلی و شهر اشاره شده است.

رئوس موضوعی از صفحه یکصد و بیست و سه (CXXIII) آغاز می‌شود و تا صفحه یویانی یکصد و پنجاه و هفت (CLVII) ادامه می‌یابد.

حرف A از صفحه ۱ شروع شده و تا صفحه ۲۳۴ ادامه دارد. حرف B از صفحه ۲۳۵ تا ادامه می‌یابد. حرف C نیز از صفحه ۴۱۵ تا انتهای جلد اول یعنی صفحه ۶۰۱ مقاله دارد. این خلاصه‌ای از ساختار جلد اول این دایره المعارف بود.

لازم به ذکر است کتابشناسی هر مقاله و موضوعات مربوط به آن و نیز نام نویسنده یا نویسندگان در انتهای هر مدخل آورده شده است. همان طور که گفته شد، مجلد دوم تا نهم حروف C-Z را دربردارد. لازم به ذکر است در انتهای جلد نهم کتابشناسی از صفحه ۱۸۵-۲۰۶ موجود است و نمایه ارجاعی اثر به ترتیب الفبایی و همراه با شماره جلد و صفحه از صفحه ۲۰۷ تا ۵۳۱ آمده است. در این نمایه به شماره جلد و شماره صفحه ارجاع داده شده است. مثلاً AA (Alcoholics anonymous) 1:22, به جلد اول صفحه ۲۲ ارجاع داده است.

SH-ELF

CONTROL

گزارش شلف‌خوانی نشریات کتابخانه^۱

شلف‌خوانی به منظور کنترل مجموعه کتاب‌ها و نشریات در کتابخانه‌های دانشگاهی انجام می‌گیرد. با توجه به انجام تجمیع کتابخانه‌ها و انتقال مجموعه نشریات ۱۴ کتابخانه دانشکده‌ای و پژوهشکده به کتابخانه مرکزی انجام این امر بسیار مهم و ضروری بود. با توجه به حجم زیاد مجلات و گستردگی کار، در دو مرحله ابتدا نشریات فارسی کنترل و شلف‌خوانی شدند سپس مجلات لاتین کنترل شدند.

اهداف مورد نظر در این فعالیت به شرح ذیل بود.

- مرتب کردن قفسه‌های نشریات در بخش جاری و آرشیو بر اساس عنوان نشریه
- مشخص نمودن موجودی نشریات
- شناسایی نشریات بلااستفاده جهت وجین
- شناسایی نشریات نیازمند صحافی
- شناسایی نشریات فاقد تگ امنیتی
- ورود اطلاعات موجودی نشریات در سیستم سیماد کتابخانه

شلف‌خوانی نشریات فارسی

در راستای طرح تجمیع کتابخانه‌ها حدود ۱۳۴۴۰ نسخه نشریات صحافی شده فارسی به همراه ۸۲۰۰ نسخه نشریه تک جلدی به کتابخانه مرکزی منتقل شد و می‌بایستی اطلاعات این نشریات با اطلاعات موجود در پایگاه کنترل و مغایرت‌ها استخراج شود همچنین اطلاعات مجلاتی که جدیداً دریافت می‌شود مشخص گردد.

۱- فرزانه فرجامی، کارشناس ارشد مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی

در تابستان ۱۳۹۳ این مهم به همت کتابداران انجام گرفت و اطلاعات حقیقی از موجودی نشریات بدست آمد که این اطلاعات قابل ورود به سیستم سمیاد می‌باشد.

برای انجام این شلف‌خوانی فعالیت‌های اولیه از تاریخ ۳ خرداد ماه شروع و با همکاری کتابداران کتابخانه در انتهای مهر ماه به اتمام رسید.

در این میان صحافی‌های مورد نیاز مجلات انجام شد، مجلاتی تکراری در مجموعه مشخص و حذف شدند و مجلاتی که از نظر موضوعی مورد نیاز نبودند وجین شدند.

در این شلف‌خوانی اطلاعات ۱۲۴۶ عنوان نشریه که در سیستم کتابخانه بود با نشریات موجود مقایسه و اطلاعات تعداد ۱۵۱ عنوان نشریه که فاقد رکورد بودند نیز تهیه شد.

تعدادی از نشریات تکراری با قیمت کم در اختیار دانشجویان متقاضی قرار گرفت و ما بقی در طرح مبادله منابع به کتابخانه آستان قدس منتقل شد.

در حال حاضر بخش نشریات فارسی مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه با داشتن ۵۰۰ عنوان نشریه جاری و ۷۸۸۸ نسخه صحافی در بخش آرشیو آماده پاسخگویی به کلیه دانشجویان می‌باشد.

شلف‌خوانی نشریات لاتین

در تابستان ۱۳۹۴ قفسه خوانی نشریات لاتین به همت کتابداران بخش نشریات انجام شد. همزمان با انجام طرح جمع‌آوری حدود ۶۰۰۰۰ نسخه صحافی به همراه ۴۸۰۰ نسخه نشریه صحافی نشده به کتابخانه مرکزی منتقل شد. که می‌بایستی اطلاعات این نشریات با اطلاعات موجود در پایگاه کنترل گردد و مغایرت‌ها استخراج شود همچنین اطلاعات مجلات دریافت شده مشخص گردد.

این مهم از ابتدای اردیبهشت‌ماه سال جاری در کنار کارهای جاری بخش شروع شد. نیروی انسانی بکار گرفته شد ۳ نفر پرسنل بخش نشریات و ۵ دانشجوی کتابداری بودند.

در این میان صحافی‌های مورد نیاز مجلات انجام شد، مجلاتی تکراری (۲۰۷ عنوان) در مجموعه مشخص و حذف شدند، مجلاتی که از نظر موضوعی مورد نیاز نبودند وجین شدند و تعداد ۷۸ عنوان رکورد جدید ایجاد شد.

در انتها اطلاعات ۱۲۶۲ عنوان نشریه لاتین معتبر علمی استخراج شد که با توجه به سیاست‌های مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه در سیستم سمیاد ذخیره خواهد شد.

در حال حاضر بخش نشریات لاتین مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه با داشتن ۳۲۰ عنوان نشریه جاری و ۳۰۰۰۰ نسخه صحافی در بخش آرشیو آماده پاسخگویی به کلیه دانشجویان می‌باشد.

افزایش مهارت‌های عمومی کاربران فضای مجازی:

امنیت سایبری^۱

هر فردی که از انواع فناوری‌های الکترونیکی و مخابراتی برای تبادل یا ارسال و دریافت اطلاعات استفاده کند اصطلاحاً به فضای سایبر وارد شده است (مانند استفاده از بلوتوث، وای فای، وایرلس یا وایمکس، تماس با انواع تلفن ثابت یا بی سیم و تلفن همراه). بنابراین امنیت سایبری یعنی ورود به فضای سایبر با کمترین نگرانی، مانند از دست دادن اطلاعات ارزشمند.

هویت سایبری عبارت است از مشخصات هر یک از کاربران در ارتباطات الکترونیکی و تبادل اطلاعاتی بطور مثال مشخصات ملی، ملیتی و شناسنامه افراد.

مجموعه اقدامات غیر مسلحانه‌ای که موجب کاهش آسیب‌پذیری نیروی انسانی، ساختمان‌ها و تأسیسات، تجهیزات و شریان‌های کشور در مقابل عملیات خصمانه و مخرب و یا کاهش مخاطرات ناشی از سوانح غیر طبیعی می‌گردد، پدافند غیر عامل نامیده می‌شود. پدافند غیر عامل منظور تمام نهادها، نیروها، سازمان‌ها، صنایع و حتی مردم عادی می‌باشد. در حالی که در پدافند عامل، مسئولیت تنها بر عهده نیروهای مسلح است. لذا در این بین وظیفه ملی هر یک از ما، فراگیری حداقل دانش لازم در فضای

۱- معصومه صالحفر، کارشناس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی

مجازی است تا فرد منفعل، دست و پا بسته و ناتوان در شرایط خاص و بحرانی نباشیم. در سایت پلیس سایبری کشور با آدرس (cyberpolice.ir) اطلاعات ارزشمندی در اختیار شما قرار می‌گیرد. از جمله موارد ذیل را می‌توان نام برد.

اخبار حوادث پلیس فتا مانند نمونه‌های ذیل:

- عدم استفاده از شبکه‌های عمومی Wi-Fi برای انجام امور بانکی و کارهای شخصی و محرمانه‌ی خود
 - سرقت اینترنتی حسابدار اخراجی
 - درج مطالب غیر اخلاقی به قصد انتقام جویی
 - نمونه‌های از رفتارهای غیر متعارف کاربران در فضای سایبر
 - مزاحمت‌های تلفنی به حریم خصوصی شهروندان و یا خدمات عمومی اورژانس و آتش نشانی
 - جعل عناوین و ادعاهای مختلف و ارسال پیامک‌های شایعه و کلاهبرداری
 - فعالیت‌های اینترنتی با هویت‌های نامشخص برای رسیدن به اهداف غیر اخلاقی
 - جعل عناوین، جهت جمع‌آوری اطلاعات از طریق تلفن با اهداف مختلف
 - انتشار اطلاعات کذب و تشویش اذهان عمومی از طریق اینترنت و شبکه‌های اجتماعی.
- تدابیر امنیتی
- آموزش خردسالان در مهد، مدرسه و یا تماس‌های تلفنی و روابط اجتماعی مشکوک جهت حفظ اسرار خانوادگی
 - نگهداری اطلاعات درج شده بطور مثال حافظه جانبی در مکان‌هایی مانند گاو صندوق، صندوق امانات بانک و ...

نکات حافظت فیزیکی در محل کار

- نحوه قرار دادن رایانه: طوری که افراد ناشناس نتوانند قطعاتی را جهت جاسوسی در رایانه نصب کنند
- بررسی دوره‌ای اطراف رایانه: مانند بررسی اتصالات برقی خطرآفرین یا بررسی قطعات ناشناخته در پشت رایانه
- رها نکردن تجهیزات، روی میز کار: ایجاد فرصت سازی برای سارقان و افراد ناشناس
- گزارش رخدادهای مشکوک: رخدادهای فیزیکی هر چند تغییرات کوچک به حراست گزارش داده شود
- توجه به نکات امنیتی: بطور مثال مجاز برای ورود ارباب رجوع، کنترل تردد کارکنان شرکت‌های خدماتی طرف قرارداد
- نکات حفاظت فیزیکی در اماکن عمومی:
- مراقبت از وسایل ارزشمند خود مثل موبایل در اماکن عمومی مثل خیابان و استفاده از پیاده‌رو جهت جلوگیری از سارقان موتورسوار
- مراقبت از تجهیزات شخصی در اماکن عمومی مثل پایانه‌های مسافری، مسجد، نمایشگاه و غیره
- تحویل ندادن هارد رایانه به دیگران
- رها نکردن تجهیزات در اتومبیل.

اصطلاح ابر داده پیش از ابداع شبکه جهانی اینترنت و وب بکار رفته است. این اصطلاح اولین بار توسط شرکت تجارتی آمریکایی برای ایجاد و توسعه محصولات مبتنی بر ابرالگوها و توصیف مجموعه داده‌ها توسط جک مایرز و کول جیان در سال ۱۹۶۹ بکار رفت. کاربرد مکرر این اصطلاح بطور عمده به دهه ۱۹۹۰ و شکل‌گیری شبکه وب در سال ۱۹۹۳ باز می‌گردد. دمپسی و هیبری در طرح تحقیقاتی گسترده‌ای ۲۲ قالب ابر داده‌ای رایج و مهم را، بررسی کردند و در گزارش تحقیق خود از انواع قالب‌های ابر داده‌ای شکل گرفته در دهه‌های ۱۹۶۰، ۱۹۷۰، و ۱۹۸۰ به عنوان اولین قالب‌های ابر داده‌ای یاد می‌کنند (شیری، ۱۳۷۸).

ابر داده چیست؟

واژه ابر داده یا metadata از ریشه لاتین meta به معنی ماهیت و data به معنی اطلاعات یا داده گرفته شده است. (محمدی، ۱۳۸۳) بسیاری از تعاریف موجود بر عملکردی که ابر داده ایفا می‌کند، تاکید دارند. به عنوان مثال توزر به ابر داده از منظر نظام‌های مدیریت پایگاه‌های اطلاعاتی نگاه می‌کند. لذا در این تعریف ابر داده برای کنترل داده‌ها بوده و به نظر می‌رسد به عنوان عملی برای موفقیت کاری به شمار می‌رود (دیوید هینز، ۱۳۸۵، ص ۳۰).

ابر داده‌ها هر نوع اطلاعات توصیفی ساختار یافته درباره دیگر داده‌ها که برای شناسایی، توصیف، مکان‌یابی و مدیریت منابع شبکه‌ای به کار می‌روند (لاو، ۱۹۹۹).

با توجه به مباحث فوق می‌توان گفت که ابر داده در واقع نوعی روش و ابزار برای فهرست‌نویسی، سازماندهی و بازیابی منابع الکترونیکی در شبکه اینترنت است و کاربرد این اصطلاح برای ایجاد تمایز میان روش‌های جدید سازماندهی منابع اطلاعاتی الکترونیکی با روش‌های متداول و سنتی فهرست‌نویسی و سازماندهی اطلاعات است که صرفاً در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی مورد استفاده قرار می‌گرفت.

اهمیت و ضرورت ابر داده‌ها

ابر داده روشی نظام‌مند است که منابع اطلاعاتی را برای کاربران دسترس پذیر و قابل فهم می‌سازد (محمدی، ۱۳۸۳).

اهمیت ابر داده‌ها از دو پیشرفت فناورانه مرتبط با یکدیگر ناشی شده است. یکی گسترش تولید و گردآوری منابع دیجیتالی که این منابع به ابزاری برای سازماندهی نیاز دارند. دیگر اینکه با رشد و گسترش اینترنت این شبکه از رسانه‌ای ارتباطی به رسانه‌ای برای یافتن منابع اطلاعاتی تبدیل شده است و در نتیجه نیاز به روش‌هایی برای تسهیل این عملکرد شدت یافته است. همه دلایل مربوط به علت اهمیت نمایه سازی و فهرست‌نویسی برای مواد چاپی با شدت بیشتر درباره اهمیت و ضرورت ابر داده برای منابع و اطلاعات موجود در وب نیز صادق هستند (صفری، ۱۳۸۲، ص ۱۷۷).

در حالت کلی مباحثی از قبیل:

۱- ابر داده انجام بازیابی را بهبود می بخشد.

۲- ابر داده راهی برای مدیریت اشیاء رقمی الکترونیکی ارائه می کند.

۳- ابر داده می تواند به تصمیم گیری درباره اعتبار داده کمک کند.

۴- ابر داده کلیدی برای میانکنش پذیری است.

۵- ابر داده آینده را شکل می دهد.

پیش کشیده شده اند (دیوید هینز، ۱۳۸۵، ص ۳۶، ۳۷).

طیف وسیعی از گروههای مختلف اعم از دانشمندان، محققان، ناشران، نهادهای دولتی، عرضه کنندگان تجاری، مربیان، محققان، آمارگران، متخصصان و ... مایلند برای جستجو و بازیابی اطلاعات سریع و دقیق منابع اینترنتی از الگوها و قالبهای استاندارد استفاده کنند (شیری، ۱۳۷۸). فهرست نویسان اینترنتی، کتابداران، مدیران و طراحان شبکه، مدیران دانش و هر کس که منابع اطلاعاتی را در یک شبکه و یا روی اینترنت مدیریت می کند باید ابر داده را بشناسد (لاو، ۱۹۹۹).

کارکرد ابر دادهها

دو کارکرد اصلی می توان برای ابر داده برشمرد: توصیف منبع و کشف منبع. توصیف منبع از اصلی ترین اهداف تمام ابر داده می باشد. ریشه آن در ویژگی فهرستهای کتابخانه ای و اساسی ترین آن راهها برای تعریف آثار است. توصیف کافی پیش نیاز اساسی جهت کشف منبع می باشد (دیوید هینز، ۱۳۸۵، ص ۱۰۲).

منابع و مآخذ

- شیری، علی اصغر (۱۳۷۹). ابر دادهها و تاثیر آن بر فهرستهای ماشین خوان: " الگوی فارسی ابر داده برای سازماندهی اطلاعات الکترونیکی فارسی " در فهرستهای رایانه ای: کاربرد و توسعه: مجموعه مقالات همایش کاربرد و توسعه فهرستهای رایانه ای در کتابخانه های ایران، ۲۷ و ۲۸ آبان ماه ۱۳۷۸، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی مشهد. به کوشش رحمت الله فتاحی. تهران: مرکز اطلاع رسانی و خدمات علمی وزارت جهاد سازندگی.
- ثورنلی، جنی (۱۳۸۱). "چگونگی ابر داده: ایجاد و استانداردها"، ترجمه محسن حاجی زین العابدینی.
- محمدی، حسین (۱۳۸۳). "ابرداده: مفاهیم و کاربردها". مجله الکترونیکی مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران. سال دوم، شماره ۳.
- صفری، مهدی (۱۳۸۲). "ابرداده و کاربرد آن در سازماندهی منابع وب با تاکید بر عناصر ابر داده ای دوبلین کور در بستر نحوی HTML"، فصلنامه کتاب، دوره چهاردهم، ۳: ۷۳-۸۵.

Lowe, Deidre. Metadata (1999), "8th International Dublin core metadata initiative workshop" (2000). Available at: <http://www.ifla.org/udt/dc8/> (2007.50.29).

Bearman, david and et al (1999). A Common model to support interoperable metadata. D-Lib magazine, 5(1). Available at: <http://www.dlib.org/dlib/january99/bearman/01bearman.html> (2007.04.21)

